

спецкурс

Датската звукова система

[d̥e 'd̥ansgə 'lyðsɔ̃d̥eːʔm]

Томас Оландер
СУ · летен сем. 2006–07

лекция VIII · 16.04.07

Днес – лекция VIII

- лекция VIII: Артикуляционно описание на българските звукове. Сравнение с датските звукове. Фонологична интерпретация на българските звукове
- за четене
 - Бояджиев и др., «5. Система на гласните фонемеи» и «6. Система на съгласните фонемеи» (стр. 39–52)

Български и датски звукови системи

- голям брой съгласни звукове (40)
- малък брой гласни звукове (6)
- няма дИСТИНКТИВНО количество в гласните
- няма *stød*

- малък брой съгласни звукове (21)
- голям брой гласни звукове (15)
- има дИСТИНКТИВНО количество в гласните
- има *stød*

Българските съгласни звукове

	билаб.	лабио- дент.	алвео- дентални	алвеолни	посталв.	велярни
преградни	p p ^j b b ^j		t t ^j d d ^j			k k ^j g g ^j
проходни		f f ^j v v ^j	s s ^j z z ^j		ʃ ʒ	x x ^j
преградно- проходни			ʦ ʦ ^j dʒ dʒ ^j		tʃ dʒ	
назални	m m ^j			n n ^j		ŋ
плавни				l l ^j		
вибрантни				r r ^j		
полугласни					j	

Датските съгласни звукове

	билаб.	лабио- дент.	алвеолни	алвео- палат.	палат.	велярни	супра- фаринг.	глоттални
преградни	p ^h b		t ^s d ^o			k ^h g ^o		
проходни		f v	s	ʃ	(j)		ɰ	h
назални	m		n			ŋ		
плавни			l					
полугласни	ɥ		ø		ɹ		ɘ	

Фонема /j/ в българския език

- реализация на /j/ в българския език
 - непосредствено пред ударена гласна: фрикативна съгласна [j]: **я**ма, **я**бълка, **ю**ни
 - пред неударена гласна или в края на сричката: полугласна [j̥]: **М**а́я, **ма́**й, **ма́**йка
- реализация на /j/ в датския език
 - в начална позиция: фрикативна съгласна [j]: **j**a ['ja]
 - в неначална позиция: полугласна [j̥]: **hej** ['ha_̥j̥], **leger** ['la_̥j̥e], **dejlig** ['dø_̥la_̥li]

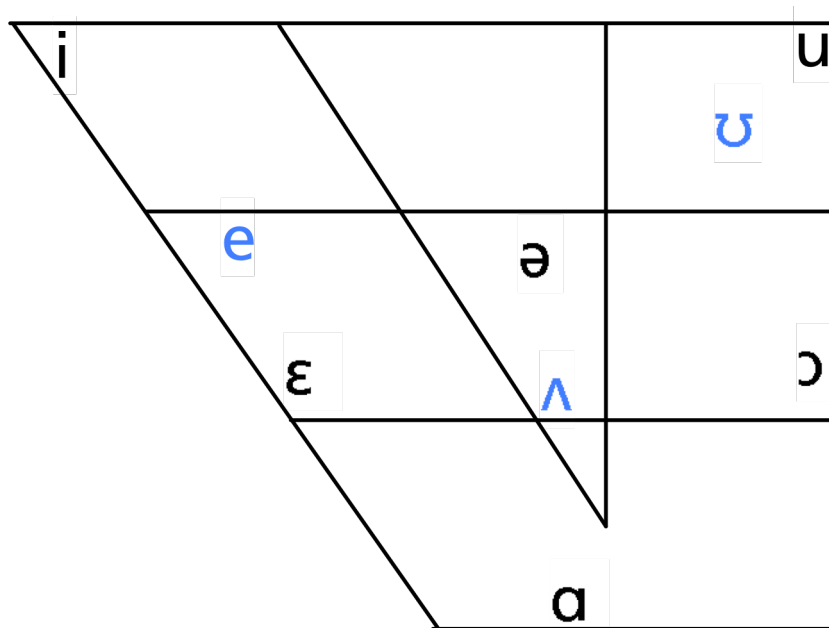
Фонема /j/ и меки съгласни, 1

- стандартната интерпретация на меките съгласни
 - меките съгласни [p^j b^j t^j d^j m^j] и т.н. са отделни фонеме: /p^j b^j t^j d^j m^j/ и т.н., напр. бял /'bjaɫ/
- алтернативна интерпретация (Стойков 1952, Симеонов 1976, 1984)
 - меките съгласни [p^j b^j t^j d^j m^j] фонологически са съчетания от съгласна + /j/: /p^j b^j t^j d^j m^j/ и т.н., напр. бял /'bjaɫ/

Фонема /j/ и меки съгласни, 2

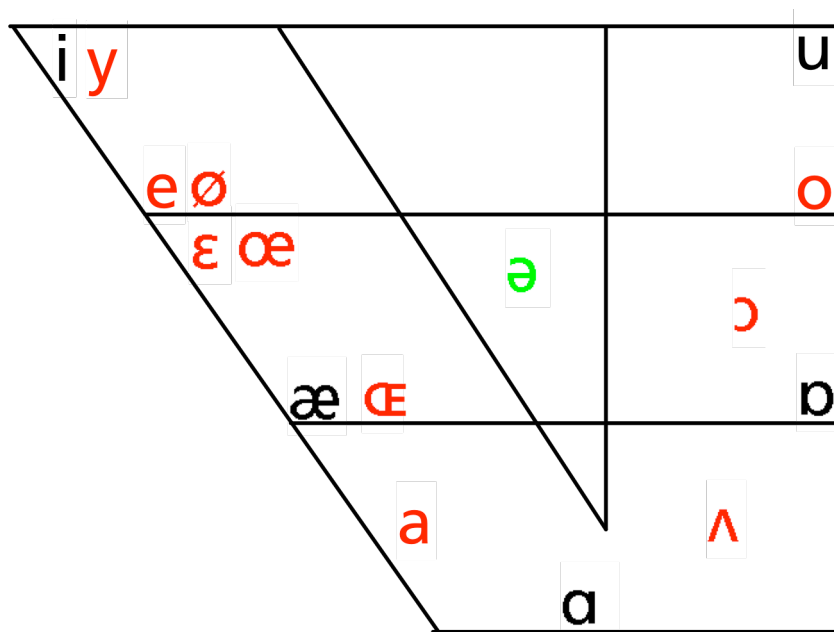
- стандартната интерпретация вероятно се дължи на положението в руския език:
 - там има разлика между мека съгласна и твърда съгласна + /j/: /bʲ/ срещу /bj/
обязать [lbʲi'zatʲ] срещу объявить [lbji'vʲitʲ]
- в български такава разлика не е възможна: няма †[ʊb'javə], само [ʊ'bjavə]
- ако меките съгласни се интерпретират като съчетания от твърда съгласна + /j/, то
 - /j/ има по-редовна дистрибуция
 - броят на съгласни фонемите се редуцира значително (от 39 до 22)

Българските гласни

- ударена позиция: [i э а џ u ә]
- неударена позиция: [i e ѝ џ ә]

Ударени гласни в български и датски

- : (почти) същата гласна в български и датски
- : гласната съществува само в български
- : гласната съществува само в датски

Българска и датска прозодия

ударение	– играе важна роля в морфология и деривация	– до голяма степен може да се предвиди
	– реализира се различно в двата езика	
количество	– не е дистинктивно	– играе важна роля в лексикон
<i>stød</i>	– няма	– играе важна роля в морфология и лексикон
фразова интонация	– реализира се различно в двата езика	

За другата седмица

- лекция IX: Артикулационно описание на шведските звукове. Сравнение с датските звукове.
Фонологична интерпретация на шведските звукове.
- за четене
Engstrand 31–34, 112–115, 167–168
- упражнение (може да ми се изпрати по email до 21. април):
Кои са най-важните прилики и разлики между шведската и датската звукови системи в областите (а) на съгласните, (б) на сласните и (в) на прозодията?